

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 111/18

Luxembourg, 25. julij 2018

Sodba v zadevi C-528/16
Confédération paysanne in drugi/Premier ministre in ministre de l'Agriculture,
de l'Agroalimentaire et de la Forêt

Organizmi, dobljeni z mutagenozo, so GSO in zanje načeloma veljajo obveznosti, določene z Direktivo o GSO

Organizmi, dobljeni s tehnikami mutagenoze, ki se že konvencionalno uporabljajo v številnih aplikacijah in že dolgo veljajo za varne, pa so oproščeni teh obveznosti, pri čemer lahko države članice zanje ob spoštovanju prava Unije določijo obveznosti iz navedene direktive ali druge obveznosti

Mutageneza drugače kakor transgeneza zajema vse tehnike, ki omogočajo spremembo genoma živega bitja brez vstavitve tujega DNK. Tehnike mutagenoze so omogočile razvoj sort semen, odpornih na selektivne herbicide.

Confédération paysanne je francoska kmetijska zveza, ki zastopa interese malih kmetij. Skupaj z osmimi drugimi zvezami je pri Conseil d'État (državni svet, Francija) vložila tožbo zoper francosko zakonodajo, s katero so organizmi, dobljeni z mutagenozo, oproščeni obveznosti, določenih z Direktivo o gensko spremenjenih organizmih (GSO).¹ Natančneje, ta direktiva določa, da se GSO odobrijo po oceni tveganj, ki jih ti organizmi pomenijo za zdravje ljudi in okolje, ter zanje določa zahteve glede sledljivosti, označevanja in spremljanja.

Confédération paysanne in preostala društva trdijo, da so se tehnike mutagenoze sčasoma spremenile. Pred sprejetjem Direktive o GSO so se uporabljale samo konvencionalne ali naključne metode mutagenoze, in sicer *in vivo* na celih rastlinah. Nato pa so se s tehničnim napredkom pojavile tehnike *in vitro* mutagenoze, ki omogočajo usmerjanje mutacij, da bi se pridobil organizem, odporen na nekatere herbicide. Po mnenju Confédération paysanne in preostalih društev pa pri uporabi sort semen, pretvorjenih tako, da so odporne na herbicid, obstaja enako tveganje za nastanek velike škode za okolje ter zdravje ljudi in živali, kot obstaja pri GSO, dobljenih s transgenozo.

Conseil d'État (državni svet) je Sodišče pozval, naj v bistvu pojasni, ali so organizmi, dobljeni z mutagenozo, GSO, in ali zanje veljajo obveznosti, določene z Direktivo o GSO.

Sodišče s sodbo z današnjega dne najprej ugotavlja, da **so organizmi, dobljeni z mutagenozo, GSO** v smislu Direktive o GSO, kadar se s tehnikami in metodami mutagenoze genski material spremeni na način, ki se ne pojavlja v naravi. Iz tega izhaja, da **ti organizmi načeloma spadajo na področje uporabe Direktive o GSO in da zanje veljajo obveznosti, določene s to direktivo.**

Sodišče pa je ugotovilo še, da iz **Direktive o GSO** izhaja, da **se ne uporablja za organizme, dobljene z nekaterimi tehnikami mutagenoze, namreč s tehnikami, ki se že konvencionalno uporabljajo v številnih aplikacijah in že dolgo veljajo za varne.** Vendar Sodišče pojasnjuje, da **Države članice lahko za take organizme ob spoštovanju prava Unije (zlasti pravil v zvezi s prostim pretokom blaga) določijo obveznosti iz Direktive o GSO ali druge obveznosti.** To, da so ti organizmi izključeni s področja uporabe Direktive, namreč ne pomeni, da lahko zadevne osebe take organizme v Uniji prosto namerno sproščajo v okolje ali dajejo v promet. Države

¹ Direktiva 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 6, str. 77).

članice lahko tako sprejemajo zakonodajo na tem področju ob spoštovanju prava Unije, zlasti pravil v zvezi s prostim pretokom blaga.

Sodišče v zvezi z vprašanjem, ali je namen Direktive o GSO tudi ta, da se uporablja za organizme, dobljene s tehnikami mutageneze, ki so se pojavile po sprejetju te direktive, ugotavlja, da bi se lahko tveganja v zvezi z uporabo teh **novih tehnik mutageneze** izkazala za podobna tistim, ki izhajajo iz vzgoje in širjenja GSO s transgenezo, saj neposredna sprememba genskega materiala organizma z mutagenezo omogoča, da se dosežejo enaki učinki, kot z vstavitvijo tujega gena v organizem (transgeneza), in te nove tehnike omogočajo vzgojo gensko spremenjenih sort v ritmu in obsegu, ki nista primerljiva z ritmom in obsegom pri uporabi konvencionalnih metod mutageneze. Ob upoštevanju teh skupnih tveganj, bi se z izključitvijo organizmov, dobljenih z novimi tehnikami mutageneze, s področja uporabe Direktive o GSO ogrozil cilj te direktive, namreč izogibanje škodljivim vplivom za zdravje ljudi in okolje, in kršilo previdnostno načelo, ki se želi z njo izvajati. Iz tega izhaja, da **se Direktiva o GSO uporablja tudi za organizme, dobljene s tehnikami mutageneze, ki so se pojavile po njenem sprejetju.**

Nazadnje je sodišče preučilo, ali morajo gensko spremenjene sorte, dobljene z mutagenezo, izpolnjevati pogoj iz druge direktive Unije,² v skladu s katerim se lahko gensko spremenjene sorte v „skupni katalog sort poljščin, katerih semenski material se lahko trži“, vpišejo le, če so bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi za preprečitev škodljivih posledic za zdravje ljudi in za okolje. Sodišče ugotavlja, da je treba pojem „gensko spremenjena sorta“ razumeti tako, da napotuje na pojem GSO v Direktivi o GSO, tako da morajo sorte, dobljene z mutagenezo, ki so zajete s to direktivo, izpolnjevati zgoraj navedeni pogoj. Sorte, dobljene s tehnikami mutageneze, ki se že konvencionalno uporabljajo v številnih aplikacijah in že dolgo veljajo za varne, pa so oproščene te obveznosti.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

---

² Direktiva Sveta 2002/53/ES z dne 13. junija 2002 o skupnem katalogu sort poljščin (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 36, str. 281), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 32, str. 432).